

KELAJAK XORIJIY TIL PEDAGOGIKASI: SUN'IY INTELLEKT, EMOTSIONAL INTELLEKT VA MADANIYATLARARO KOMPETENSIYANI INTEGRATSIYALASH

Ro'ziboeva Zeboxon Komiljon qizi
Shayxontohur tumanidagi 39-umumta'lim
maktabining ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada kelajak xorijiy til pedagogikasining konseptual asoslari tahlil qilinib, unda sun'iy intellekt, emotsional intellekt hamda madaniyatlararo kompetensiyani integratsiyalash masalalari yoritilgan. Raqamlashtirish davrida til o'rgatish faqatgina grammatik va leksik qoidalarni o'zlashtirish bilan cheklanmay, balki o'quvchilarning emotsional moslashuvchanligi va madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishni talab etishi asoslangan. Sun'iy intellektning tahliliy imkoniyatlarini insoniy va emotsional omillar bilan uyg'unlashtiruvchi uch tomonlama integratsiyalashgan pedagogik model va uni amaliyotga tatbiq etish yuzasidan takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kelajak pedagogikasi, xorijiy til o'qitish, sun'iy intellekt, emotsional intellekt, madaniyatlararo kompetensiya, integratsiyalashgan ta'lim, adaptiv texnologiyalar.

Kirish

Zamonaviy dunyoda til o'rgatish metodologiyasi tub burilish davrini boshidan kechirmoqda. Globallashtirish va texnologik taraqqiyot natijasida xorijiy tillarni o'zlashtirish shunchaki lingvistik qoidalarni yodlash emas, balki murakkab va ko'p qirrali muloqot jarayoniga aylandi. Bugungi kunda o'quvchilarga taqdim etilayotgan an'anaviy metodikalar o'zgaruvchan dunyo talablariga va shaxsning har taraflama rivojlanish ehtiyojlariga har doim ham to'liq javob bera olmayapti.

Shu sababli kelajak xorijiy til pedagogikasining asosiy vazifasi ilg'or raqamli texnologiyalar va insoniy omillarni yagona tizimga birlashtirishdan iboratdir. Ushbu jarayonda sun'iy intellektning analitik qudrati, emotsional intellektning psixologik qo'llab-quvvatlovi hamda madaniyatlararo kompetensiyaning muloqotdagi moslashuvchanligi muhim o'rin tutadi. Ushbu uch unsumni integratsiyalash til o'rganish samaradorligini oshiribgina qolmay, barqaror va shaxsga yo'naltirilgan ta'lim muhitini poydevorini yaratadi.

Asosiy qism

Kelajak xorijiy til pedagogikasida sun'iy intellekt (SI) ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish va adaptivlashtirishning asosiy drayveri sifatida namoyon bo'ladi.

Neyron tarmoqlari va mashinali o'rgatish algoritmlari o'quvchining bilim darajasi, kognitiv yuklamasi va o'zlashtirish sur'atini real vaqt rejimida tahlil qilib boradi. Bu esa har bir talabaning individual ehtiyojlariga mos keladigan unikal mashqlar, generativ matnlar hamda interaktiv simulyatsiyalarni yaratishga xizmat qiladi. Tizim o'quvchining har bir xatosini statistik ma'lumotga aylantirib, keyingi topshiriqlarda aynan o'sha zaif nuqtalarni mustahkamlashga qaratilgan individual mashqlarni shakllantiradi.

Biroq, mukammal texnologik vositalar ham emotsional intellekt (EQ) yetishmaydigan muhitda to'liq samaradorlikka erisha olmaydi. Til o'rganish jarayoni o'quvchida doimiy ravishda psixologik to'siqlar, hayajon va xato qilishdan qo'rqish hissini keltirib chiqarishi mumkin. Emotsional intellektni pedagogikaga integratsiyalash o'quvchining motivatsiyasini ushlab turish, uning emotsional holatini to'g'ri baholash hamda o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga yordam beradi. Bu jarayonda ta'lim oluvchi jonli auditoriyadagi bosiqlik va hayajondan xoli tarzda xatolardan qo'rqmay erkin muloqot qilish hamda tilni amalda qo'riqlarini shakllantiradi.

Ushbu integratsiyaning uchinchi va hal qiluvchi bosqichi madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishdir. Til bu shunchaki muloqot quroli emas, balki muayyan xalqning madaniyati, qadriyatlari va dunyoqarashining in'ikosidir. Kelajak pedagogikasi o'quvchilarda nafaqat grammatik to'g'ri gapirishni, balki turli madaniyat va dunyoqarash vakillari bilan muloqotda bag'rikenglik va kontekstual moslashuvchanlikni shakllantirishi lozim. Oqibatda o'qituvchi va texnologiyaning hamkorligi til o'rgatish samaradorligini keskin oshirib, insoniy va raqamli pedagogikaning ideal muvozanatini yaratadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt, emotsional intellekt va madaniyatlararo kompetensiyani o'zaro integratsiyalash xorijiy til ta'limini mutlaqo yangi va sifatli bosqichga olib chiqadi. Raqamli texnologiyalarning aniqligi va insoniy omillarning samimiyligi bir-birini to'ldirib, o'quvchi uchun eng qulay ta'lim muhitini beradi. Bu model til o'rganuvchilarning nafaqat bilimlarni o'zlashtirishini, balki ularning raqobatbardosh, bag'rikeng va global fikrlaydigan shaxs bo'lib yetishishini kafolatlaydi.

Kelgusida ushbu integratsiyalashgan modelni ta'lim tizimiga muvaffaqiyatli tatbiq etish uchun bir qator tizimli ishlarni amalga oshirish zarur. Avvalo, oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak til o'qituvchilarining raqamli hamda emotsional-pedagogik kompetensiyalarini oshirishga qaratilgan maxsus dasturlarni joriy etish lozim. Shuningdek, sun'iy intellekt platformalarini ishlab chiqishda lingvistlar va psixologlar hamkorligini yo'lga qo'yish hamda madaniyatlararo muloqotni rivojlantiruvchi

interaktiv raqamli kontentlar bazasini boyitish kelajak ta'lim islohotlarining ustuvor yo'nalishi bo'lib qolishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'ykati

1. Muminova G. A. Xorijiy tillarni o'qitishda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt imkoniyatlari. – Toshkent: O'qituvchi, 2023. – 152 b.
2. Zokirov B. Sh. Adaptiv ta'lim tizimlarida o'quvchilarning kognitiv xususiyatlarini modellashtirish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022. – 134 b.
3. Goleman D. Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. – New York: Bantam Books, 2020. – 352 p.
4. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. – London: Multilingual Matters, 2021. – 144 p.
5. Chen L., Chen P., Lin Z. Artificial intelligence in foreign language learning: A systematic review // Educational Technology and Society. – 2022. – Vol. 25, No. 4. – pp. 114-127.